

TALE

Arrangement:	Samråd i Folketingets Kulturudvalg
Åbent eller lukket:	Åbent
Dato og klokkeslæt:	24. november 2010, kl. 10-11
Sted:	Folketingets Kulturudvalg
Taletid:	-
Forv. antal deltagere:	-
Kontaktperson:	Der er efter ønske fra Pernille Frahm (SF) stillet følgende samrådsspørgsmål til ministeren:

Spørgsmål C

En undersøgelse fra Bibliotekarforbundet, som dækker 72 af landets kommuner, viser, at 80 pct. af kommunerne vil spare på bibliotekerne. Danmarks Biblioteksforening har påvist, at 7 ud af 10 kommuner vil gennemføre besparelser i 2011 på bibliotekerne. Heraf vil 80 pct. skære på personalet, 20 pct. vil lukke biblioteksfilialer, 32 pct. vil spare på materialeindkøb og 4 pct. vil lukke bogbusser. Hvordan vil ministeren på den baggrund sikre, at bibliotekerne fortsat kan udfylde rollen, som Danmarks største ikke-kommercielle mødested for folkeoplysning og kultur?

Spørgsmål D

På et samråd i Kulturudvalget den 3. december 2008, jf. (2008-09) KUU alm. del - samrådssp. B, udtalte den daværende kulturminister bekymring for de kommunale forringelser og understregede vigtigheden af, at bibliotekerne kunne spille en fremtrædende rolle i det digitale samfund. Deler ministeren den bekymring, og hvordan vil ministeren sikre, at anbefalingerne i rapporten om folkebibliotekernes rolle i viden-samfundet kan omsættes til virkelighed?

Spørgsmål E

Dorthe Salling Kromann fra Syddansk Universitet har lavet en undersøgelse, der viser, at hvis afstanden til en biblioteksfilial bliver for stor, så falder brugerne fra. Ministeren bedes give et overblik over situationen i udkantsdanmark med hensyn til brugernes muligheder for at benytte et bibliotek – også hvis de ikke selv kører bil.

Svar på spørgsmålene C-E:

Først og fremmest vil jeg gerne takke for spørgsmålene, som jeg tillader mig at besvare under ét. Jeg deler naturligvis interessen for at sikre gode folkebiblioteker i Danmark.

Lad mig indlede med at sige, at vi er midt i en global finanskris. En global krise, der kan mærkes på alle områder og i alle budgetter, også på folkebiblioteksområdet.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at det generelt går godt for de danske folkebiblioteker. I 2009 havde folkebibliotekerne 48 mio. udlån af bøger og andre fastformsmaterialer, hvilket er det samme som året før. Hertil kommer 36 millioner besøg – det er 1,5 millioner flere besøg end i 2008. Endelig rundede antallet af besøg på bibliotekernes hjemmesider og bibliotek.dk 25 millioner, og der var 7 millioner downloads af elektroniske materialer. Til disse tal skal yderligere lægges en stigning på 10 pct. i aktiviteter som borgerundervisning og kulturelle aktiviteter, blandt an-

det udmøntet i den landsdækkende kampagne Lær mere om IT.

Der er rejst spørgsmål om, hvordan jeg vil sikre, at bibliotekerne fortsat kan udfylde rollen som Danmarks største ikke-kommercielle mødested for folkeoplysning og kultur. Spørgsmålet er stillet på baggrund af Danmarks Biblioteksforenings og Bibliotekarforbundets undersøgelser vedrørende de kommunale budgetter for 2011. Det er væsentligt for mig at understrege, at bibliotekerne indgår i en kommunal prioritering. Der er naturligvis tale om en særlig vanskelig prioritering i disse år.

Jeg synes, det er væsentligt at bevare det kommunale råderum til at prioritere på kulturområdet. Kulturen er tæt på borgerne, og derfor er det fornuftigt, at det er kommunerne, der leverer borgernes tilbud. Jeg har tiltro til, at kommunerne får det bedste ud af den situation, de står i. For statens vedkommende kan jeg sige, at der ikke er skåret i statens tilskud til folkebiblioteksområdet. Faktisk er situationen den, at Danmark er et af de lande i Europa, der

har skåret mindst i budgetterne på kulturområdet.

Når jeg bliver spurgt om, hvilken rolle bibliotekerne skal spille i det digitale samfund, er jeg enig med min forgænger Carina Christensen i, at bibliotekerne skal spille en fremtrædende rolle.

I rapporten om folkebibliotekerne i vidensamfundet er hovedanbefalingen netop etablering af Danskernes Digitale Bibliotek, som det er tanken på sigt skal understøtte bibliotekernes fysiske tilbud. I øjeblikket er Kulturministeriet sammen med Kommunernes Landsforening og Styrelsen for Bibliotek og Medier i gang med at beskrive mulige scenarier for, hvordan man kan organisere og realisere denne vision. Der er på dette område i høj grad brug for, at stat og kommuner finder et afsæt, der kan munde ud i en fælles løsning.

Jeg bliver ligeledes spurgt om, hvordan jeg vil sikre, at anbefalingerne i rapporten om folkebibliotekerne i vidensamfundet kan

omsættes til virkelighed.

Som sagt er arbejdet med Danskernes Digitale Bibliotek allerede sat i gang. Derudover støtter vi fra statens side gennem udviklingspuljen hos Bibliotek og Medier en række indsatser, der følger rapportens anbefalinger. Eksempelvis indsatser for bedre læsefærdigheder hos unge og voksne, ny formidling i biblioteksrummet og fleksibel biblioteksbetjening.

Som det sidste bliver jeg bedt om at give et overblik over brugernes muligheder for at benytte sig af bibliotekernes tilbud i udkantsdanmark, også for dem, der ikke kører bil.

Der er individuelle forskelle og prioriteringer i kommunerne, så det er svært at sige noget generelt om, hvordan det ser ud med hensyn til biblioteksbetjening i landkommuner og tyndtbefolkede områder. Vi har ingen samlede analyser af brugernes adfærd og behov. Undersøgelsen fra Syddansk Universitet har trods alt kun

inddraget stikprøver fra 4 kommuner.

Generelt kan man dog sige, at de fleste danskere i dag har et bibliotekstilbud i nærheden af, hvor de bor, eller hvor de færdes til daglig. Men man kan ikke se bort fra, at koncentrationen af bibliotekerne i større enheder har medført, at nogle borgere har fået længere til biblioteket. De store biblioteker er dog som regel placeret centralt i byen og i nærheden af offentlig transport.

I takt med strukturomlægninger i kommuner er der udviklet nye og fleksible tilbud, der kompenserer for f.eks. filiallukninger. I nogle tilfælde bringer de nye tilbud endda bibliotekerne nærmere på, hvor borgerne færdes. Det sker for eksempel, når bogbusser kommer ud til særlige arrangementer lokalt, eller når borgerne bestiller materiale på nettet, der efterfølgende kan afhentes i den nærmeste brugs.

Via nettet har brugerne også adgang til forskellige søgetjenester

og opslagsværker. De kan downloade musik og lydbøger. Og de kan søge efter en bestemt bog og bestille den, så den ligger klar til afhentning.

For eksempel er der i 2009 etableret 32 nye servicepunkter, hvor borgere kan afhente og aflevere biblioteksmaterialer – det kan være i den lokale brugs eller i lokale foreningslokaler.

Ligeledes er der i mange kommuner etableret 'åbne biblioteker', hvor biblioteket er åbent uden for den bemandede åbningstid og dermed tilgængelig for brugerne fra kl. 7 til 22. Også mere fleksible bogbusordninger er vundet frem, hvor bogbusser kan rekvireres til eksempelvis daginstitutioner, foreninger og lokale arrangementer.

For ældre og handicappede borgere har de fleste kommuner en "Biblioteket kommer"-ordning, der bringer bøgerne hjem til disse borgere.

Jeg kan således ikke genkende det billede, der afspejles i de stillede spørgsmål. Det, jeg oplever, er, at bibliotekerne står over for store udfordringer, men at der er vilje til at foretage målrettede prioriteringer og et stort engagement til at finde fælles løsninger.